

opusdei.org

Borba, blizina, misija (2): Put se pravi hodajući

Za kršćanina je nebo uvijek
odmah iza ugla: život je
istovremeno putovanje i
odredište.

14.05.2024.

„Život je putovanje, a ne odredište”,
tvrdi jedan od najpopularnijih citata
koji kruže internetom.[1]

Jednostavna pretraga s ovim riječima
daje bezbroj slika i pozadina za sve
ukuse: idilični krajolici s vijugavim

cestama ili autocestama, djevojka na
ljuljački, stilizirane kompozicije sa
starinskim prizvukom... Ali što
zapravo znači reći da je život
putovanje, a ne odredište? Je li to
puki klišej, fraza koja nas privlači
zato što nam omogućuje
relativiziranje vlastitih pogrešaka ili
zato što nam daje naslutiti da je
najvažnije živjeti, a ne kako se živi ili
s kojim ciljem? Jesu li putovanje i
odredište u suprotnosti jedno s
drugim? Nije li odredište – posebice
naša životna sudbina – prisutno u
svakom trenutku putovanja?

Ova pitanja svakako zahtijevaju
smiren pristup. Razmotrimo kako
ovaj moto nadahnjuje ljude u
njihovim svakodnevnim životima. U
svijetu trčanja, na primjer, ideja
davanja prioriteta putovanju nad
odredištem vrlo je popularna.
Ponekad trkači, osobito početnici,
počinju s ambicioznim ciljevima, bilo
da se radi o udaljenostima, kondiciji

ili mršavljenju. I kao što možemo zamisliti, većinu vremena ne postižu te ciljeve tako lako kako su se nadali. Ovako je jedan trkač opisao svoje iskustvo:

„Iz dana u dan nisam uspio u svom cilju. Dan za danom skupljao sam dokaze da nisam trkač. Svako trčanje utjecalo je na činjenicu da još nisam tamo. Ali ono što nisam uspio shvatiti u vezi s trčanjem bilo je upravo ono što sam već znao o putovanju: ključ je uživati u putovanju. [...] Shvatio sam da je svako trčanje dar. Svako trčanje je prilika da budete tamo gdje želite. S ovim otkrićem, moje trčanje se promijenilo. Prestao sam poricati radost koju sam osjećao. Prestao sam gomilati dane neuspjeha. Počeo sam živjeti više 'u trenutku', gledajući na svako trčanje kao na priliku da cijenim ono što je ispred mene.”[2]

Ovaj je trkač počeo učiti važnu lekciju koju svatko od nas može

primijeniti na životnom putovanju. Po vjeri znamo da je naše odredište prisutno u svakom trenutku putovanja, jer je kršćanski poziv je poziv da živimo posve za Boga i s Bogom, već na našem hodu kroz povijest, a onda i u nebu, kada će konačno On biti „sve u svemu” (1 Kor 15,28). Zbog toga je sveti Josemaría rekao da je „sreća na nebu za one koji znaju kako biti sretni na zemlji.”[3]

Međutim, ovo mirno jedinstvo između putovanja i odredišta nije lako postići. To je, zapravo, posao života. A život je istovremeno kratak i vrlo dug. Poput trkača, kad pogledamo prema cilju i onda vidimo gdje smo sada, možemo se obeshrabriti: pogled na udaljenost koju tek trebamo prijeći mogao bi nas dovesti do zaustavljanja ili očajavanja zbog putovanja. Ali Isus nas je upozorio na ovu kušnju: „Tražite stoga najprije Kraljevstvo i

pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati. Ne budite dakle zabrinuti za sutra. Sutra će se samo brinuti za se. Dosta je svakom danu zla njegova” (Mt 6,33-34). Kad Kraljevstvo Božje – odnosno poziv na svetost – postane prvi prioritet, svaki je korak prilika da budete tamo gdje želite i s Onim za kim čeznete. S ove točke gledišta, raj je uvijek odmah iza ugla, a život je istovremeno i putovanje i odredište.

Zatim ćemo razmotriti neke aspekte našeg putovanja u Nebo. Prva je sigurnost da ne putujemo sami: imamo Boga kao prijatelja i suputnika na putovanju. Druga je potreba da se pozabavimo obeshrabrenjem, naučimo preokrenuti svoje granice i svoje grijehe. I konačno, uvjerenje da je život u sadašnjosti najbolji način da se pronađe sreća na ovoj zemlji kao i na nebu.

Hodaj ponizno sa svojim Bogom

U Starom zavjetu, kratka Mihejeva knjiga puna je proročanstava o kazni. Preko svoga proroka Bog predbacuje Samarijancima njihovo idolopoklonstvo; On predbacuje svom narodu vanjsko, prazno obožavanje; i On također predviđa, po prvi put, pad Jeruzalema. Ali postoji još nešto: njegova je poruka također poruka nade i spasenja. Mihejevo poslanje nije samo osuditi zlo, već podsjetiti ljude da je Bog vrlo blizu: „Objavljeno ti je, čovječe, što je dobro, što Jahve traži od tebe: samo činiti pravicu, milosrđe ljubiti i smjerno sa svojim Bogom hoditi.” (Mih 6,8).

Duh Sveti – jer On je taj koji govori preko proroka – ne govori nam da idemo prema Bogu, kao da je daleko, kao da nas čeka na kraju dugog puta. On nam govori da hodamo s njim. U svemu nas prati i sve ga zanima: što

mislamo, što gledamo, što govorimo, što želimo: „Isus Krist, koji je Bog i Čovjek, razumije me i brine za mene, jer on je moj brat i moj prijatelj.” [4]

Hoditi s Bogom znači proći kroz sve epizode svog života, velike ili male, s Njim; razgovarati o svemu s Njim, slušati Ga u svakom trenutku; izlažući se mogućnosti da će me pitati stvari koje ne očekujem, ili da me povede putevima koje nisam zamišljao. Oni koji hodaju s prijateljem spremni su razgovarati i slušati. Tako su hodali učenici na putu za Emaus, iako nisu znali koliko je stranac koji ih je s takvom pozornošću slušao i s takvom snagom govorio njihov Brat i Prijatelj. Oni to nisu znali, ali su hodili s Bogom, a Bog im je otvarao neočekivane horizonte (usp. Lk 24,13-35). „Gospodine, kako si velik u svemu! Ali još me više ganeš kad se spustiš na našu razinu, da nas pratiš i tražiš u gužvi svakoga dana.

Gospodine, daruj nam djetinji duh, čiste oči i bistru glavu da te prepoznamo kada dođeš bez ikakvog vanjskog znaka svoje slave.”[5]

Bog također želi da s njim hodamo ponizno. Što to znači? On nam to sugerira u jednoj od najkraćih molitava psalama: „Ne gordi se moje srce, niti se oči uznose. Ne idem za stvarima velikim ni za čudima što su iznad mene. Ne, ja sam se smirio i upokojio dušu svoju; kao dojenče na grudima majke, kao dojenče duša je moja u meni.” (Ps 131,1-2). Hoditi ponizno s Bogom znači ne težiti rezultatima ili uspjesima koji ne ovise o meni, i koji možda nisu ispravni za mene; biti zadovoljan s onim što imam, s onim što mi Bog daje, s onim što mi život daje. I sve to živjeti... intenzivno. Paradoks je da, kada ponizno hodamo s Bogom, činimo veće stvari nego što smo vjerovali. „Zar nisi vidio svjetlo u Isusovim očima dok je siromašna

udovica ostavljala svoju malu milostinju u hramu? Dajte mu sve što možete.” [6]

Okrenite svoje nedostatke

„Milost nas, upravo zato što se nadovezuje na prirodu, ne čini odjednom nadljudima”, piše Papa. „Takva vrsta razmišljanja pokazala bi preveliko povjerenje u vlastite sposobnosti.”[7] Krhkost, poteškoće, pogreške, jednostavno su dio životnog putovanja. Priznati ovu stvarnost ne znači odustati ili se pomiriti s grijehom; to jednostavno znači prihvaćanje naših granica i vremena, kao i onih u stvarnosti.

Ali naš ponos to ne može sasvim prihvatiti. Đavao to također zna i ne ograničava se na to da nas iskušava da se udaljimo od Boga: nakon što nas je zaveo, on pokušava "napraviti drva za ogrjev od srušenog stabla"; on koristi naše grijehe ili našu slabost da nas obeshrabri, jer zna da

je to učinkovit način da nas natjera da odustanemo od putovanja. Tu vidimo potrebu da naučimo preokrenuti svoje padove i bijede, da imamo koristi i učimo od njih. Ovo može zvučati čudno, ali to je jedno od najvažnijih i temeljnih načela rasta unutarnjeg života. Veliki učitelji duhovnosti to su shvaćali stoljećima.

Ima ljudi, piše jedan od ovih učitelja, koji su „često zapanjeni svojim manama, koji postaju nelagodni, koji se srame; naljute se sami na sebe i završe malodušno. Sve su to učinci ljubavi prema sebi, puno štetniji od samih mana.”[8] Zadnja rečenica je iznenađujuća. Sram, nelagoda i obeshrabrenje u koje padamo kada vidimo svoje granice su štetni.

Odguruju nas od Boga i predisponiraju nas za grijeh – što nas je, ironično, i obeshrabrilo. To je, ukratko, začarani krug koji nas sprječava da se pomirimo s Bogom, pogledamo njegovo lice i kažemo mu

da nam je žao i da želimo njegov oprost.

Ponekad nam se dogodi da sami sebi ne oprostimo. Možda se više zaljubljujemo u ideju savršenstva nego u Boga, pa nam nedostaje poniznosti da počnemo iznova.

„Nikad se ne treba obeshrabriti, bez obzira koliko puta padneš; Trebate reći sebi: 'Pa makar i dvadeset puta, sto puta na dan, svaki put ću ustati i nastaviti svojim putem.' Uostalom, kakve veze ima ako si pao na putu, sve dok stigneš do kraja? Bog te neće prekoriti.”[9] Ono što je najvažnije je nastaviti putovanje, vraćajući se Bogu onoliko puta koliko je potrebno. Kajanje za naše grijehе može postati odskočna daska koja nas tjera natrag Bogu: „Neka nas naši posrtaji i porazi više ne odvoje od Njega. Baš kao što se nejakо dijete skrušeno baca u snažne ruke svoga oca, ti i ja ćemo čvrsto držati Isusov jaram. Samo ovakva skrušenost i poniznost mogu

našu ljudsku slabost preobraziti u Božju jakost.”[10]

Živi u sadašnjosti

Jedini način da idemo svojim putem je da idemo korak po korak. Nitko se ne penje na planinu u jednom skoku, a još manje ako se radi o visokom vrhu: ponekad će biti potrebno trenirati i aklimatizirati se za dobru sezonu; i morat ćemo napraviti etape, kampirati, povratiti snagu uz udobnost dobro odabrane prtljage, dok uživamo u razgovoru i krajoliku, koji se mijenja u svakoj etapi.

Ukratko, moramo se usredotočiti na našu najneposredniju stvarnost, ili drugim riječima, živjeti u sadašnjosti.

Živjeti u sadašnjosti znači prepoznati sadašnji trenutak kao jedini u kojem mogu primiti Božju milost i ispuniti njegovu volju. I neprijatelj to predobro zna, pa će nas nastojati držati što dalje od našeg ovdje i sada, mučeći nas razočaravajućom

prošlošću ili zabrinjavajućom
budućnošću; ili gubeći nas u
sanjarenju o onome što je moglo biti
ili bi tek moglo biti. A ako mu išta od
toga uspije, on već uspijeva ohladiti
našu ljubav, jer ljubav postoji samo u
sadašnjosti.[11]

Živjeti u sadašnjosti ne znači
ignorirati prošlost i budućnost, već ih
staviti na njihovo mjesto: biti u miru
s prošlošću, pomiriti se s Bogom i s
drugima... i sa samim sobom,
prihvaćajući tko smo i tko smo
postali. I biti u miru s budućnošću,
jer iako Bog računa i radi s našim
planovima i projektima, on želi da
budemo spokojni. "*In manibus tuis
tempora mea*", drugi psalam kaže:
moje vrijeme i moje stvari u tvojim
su rukama (usp. Ps 31,15). Sa svetim
Josemarijom možemo moliti: „U tvoje
ruke predajem prošlost, sadašnjost i
budućnost..."[12] Prihvaćanje i
predanje stvaraju klimu koja nam je

potrebna da živimo sadašnjost s vedrinom i intenzitetom.

Povjerenje u našeg Oca Boga vodi nas „da prolazimo kroz život sa staloženošću Božje djece, da razmišljamo i odlučujemo sa slobodom Božje djece, da se suočimo s boli i patnjom s vedrinom Božje djece, da cijenimo lijepe stvari kao što to dijete Božje čini.”[13] Imati ravnotežu Božje djece znači živjeti usredotočen na ovdje i sada, pažljivo raditi ono što On želi od mene: raditi, odmarati se, moliti, tješiti, smijati se... Postoji „vrijeme za sve”. ” (Pror 3,1), a najbolji način da to ispravite jest živjeti svaki trenutak s Gospodinom: „I što god činite, riječju ili djelom, sve činite u imenu Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu” (Kol 3,17). Ako negujemo taj neprestani dijalog s Bogom, lakše ćemo prepoznati što nas ometa i skreće s puta: trenuci izbjegavanja na telefonu ili u mašti,

mračne misli, zbunjenost, „mistične želje“...[14]] Tada ćemo se lakše vratiti na prokušani i istinski put prema svetosti, koji se sastoji od činjenja onoga što treba i usredotočenosti na ono što činim.[15]

Život u sadašnjosti omogućuje nam da budemo zahvalni za ono što imamo i stoga uživamo u životu. Opet, „sreća na nebu je za one koji znaju biti sretni na zemlji.“[16] Sreća dolazi iz svijesti da me moj Otac Bog voli ovdje i sada i da me svakodnevno ispunjava darovima. Previše zaokupljenosti našim neuspjesima u prošlosti ili opasnostima budućnosti sprječava nas da uočimo dobre stvari koje nam se nude u sadašnjem trenutku. Zato je vrlo dobro svaki dan posvetiti vrijeme, u našoj molitvi, možda u našem ispitu savjesti, na zahvalnost. Kako me Bog volio danas? Za koje Mu konkretne stvari mogu zahvaliti?

Ustrajte do kraja

„Svojom ćete se postojanošću spasiti”, kaže nam Isus (Lk 21,19). Bitno je doći do kraja puta. Svi mi sanjamo o tome da možemo poput svetog Pavla reći: „Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao” (2 Tim 4,7). Taj ćemo cilj postići čuvajući vjeru danas, upravo sada. Lako bismo se mogli osjećati svladani mogućnošću da budemo vjerni deset, dvadeset, četrdeset ili osamdeset godina. Kako mogu biti siguran u svoju vjernost na tako dugom putu? U stvarnosti, ne radi se o tome da budem siguran da se neću okrenuti od Boga u sljedećih nekoliko desetljeća: radi se o tome da budem vjeran našem Gospodinu danas, s milošću koju mi daje u ovom trenutku. Živjeti ovako način je kročenja životnim putovanjem do njegovog kraja.

Kršćani prepoznaju da je „život putovanje, a ne odredište” kao očitu potvrdu. Znamo da naš život ne završava ovdje i da stoga naše godine na zemlji nisu odredište. A u isto vrijeme znamo da je naš pravi život, naša sudbina, već ovdje, u svakom trenutku: naš je život „skriven s Kristom u Bogu” (Kol 3,3). Stoga, „naše glave doista trebaju dodirivati nebo, ali naše noge moraju biti čvrsto na zemlji” [17], potrebno je da se njegova volja vrši „i na zemlji kao na nebu”. Tada ćemo „hodom napraviti put,”[18] jer će svaki naš korak činiti i naš put u našu sudbinu.

[1] Citat se obično pripisuje Ralphu Waldu Emersonu, ali izvor nije potvrđen.

[2] John Bingham, “Enjoy Your Journey,” www.runnersworld.com.

[3] Sveti Josemaría, Kovačnica, 1005.

[4] Kovačnica, 182.

[5] Sveti Josemaría, Prijatelji Božji, 313.

[6] Sveti Josemaría, Put, 829.

[7] Papa Franjo, Gaudete et exsultate, 50.

[8] J.-N. Grou, Manuel des âmes intérieures, Lieja, 1851., str. 159.

„Najgori dio situacije, kako je primijetio sveti Franjo Saleški, je da ponekad netko postane obeshrabren i ljut jer je bio ljut, nestrpljiv jer je bio nestrpljiv. Kakva katastrofa! Zar ne bismo trebali vidjeti u tom čisti ponos?" (str. 160).

[9] J.-N. Le Grou, Manuel des âmes intérieures, str. 160 i dalje.

[10] Sveti Josemaría, Križni put, 7. postaja.

[11] Usp. C.S. Lewis, The Screwtape Letters, 15. poglavlje.

[12] Križni put, 7. postaja, br. 3.

[13] F. Ocáriz, Pastoralno pismo, 28-X-2020, br. 3.

[14] Usp. Sveti Josemaría, Razgovori, 88, 116.

[15] Usp. Put, 815.

[16] Kovačnica, 1005.

[17] Prijatelji Božji, 75.

[18] „Putniče, nema staze; kročiš put dok hodaš” (A. Machado, Campos de Castilla, “Proverbios y cantares” XXIX. Sv. Josemaría citira ovaj stih u Pismu 6, br. 75).

John Paul Mitchell

.....